

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศกำลังพัฒนา แต่เนื่องจากความล้มเหลวของระบบตลาดที่เกิดขึ้นจึงทำให้ภาครัฐต้องเข้าไปแทรกแซงในระบบเศรษฐกิจ เพื่อให้การพัฒนาบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ ดังนั้นรัฐบาลจึงพยายามกระตุ้นและเพิ่มบทบาทของภาคเอกชนขึ้น โดยในระยะแรกได้ใช้นโยบายการผลิตสินค้าเพื่อทดแทนการนำเข้า แต่ต่อมาเกิดข้อจำกัดหลายประการ รัฐบาลจึงได้เปลี่ยนมาใช้นโยบายการส่งเสริมการส่งออก จึงได้มีนักเศรษฐศาสตร์จำนวนมาก ที่ทำการศึกษาเพื่อให้ทราบถึงความสัมพันธ์หรือผลกระทบของการส่งออกที่มีต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ซึ่งที่ผ่านมาได้ข้อสรุปที่ขัดแย้งกัน ฝ่ายหนึ่งได้ข้อสรุปว่าการส่งออกเป็นแหล่งที่มาของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ แต่อีกฝ่ายไม่เห็นด้วยกับข้อสรุปดังกล่าว กลับพบว่าการส่งออกไม่มีความสัมพันธ์กับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้เนื่องจากมีข้อสมมติและวิธีการศึกษาที่แตกต่างกัน

ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้จึงต้องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการเจริญเติบโตของการส่งออกในลักษณะความเป็นเหตุเป็นผลกัน กรณีศึกษาประเทศไทย ในภาพรวม ภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตรกรรม และภาคบริการ ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ซึ่งเป็นการศึกษาทางด้านอุปสงค์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศให้ทัดเทียมกับประเทศอื่นๆ ได้

โดยใช้เครื่องมือทางเศรษฐมิติเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการเจริญเติบโตของการส่งออก โดยจะทำการทดสอบความเป็นเหตุเป็นผล (Causality) ของตัวแปรดังกล่าว ทั้งนี้การศึกษา Causality เป็นการอธิบายหรือตอบคำถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยมุ่งชี้ให้เห็นถึงลักษณะความสัมพันธ์ ของตัวแปรว่าอะไรคือสาเหตุ (Causes) และอะไรคือผลของสาเหตุนั้น (Effects) สำหรับในการศึกษาครั้งนี้จะใช้

การทดสอบของ Granger's Causality Test โดยทำการทดสอบทั้งในรูปแบบของข้อมูลที่เป็นมูลค่าที่แท้จริง (real value) และข้อมูลแบบอัตราการเจริญเติบโต (Growth rate)

ซึ่งในขั้นแรกต้องทำการหาค่า Lag ที่เหมาะสมสำหรับการวิเคราะห์ จากการเปรียบเทียบค่า Final Prediction Error (FPE) ที่มีค่าต่ำที่สุด เมื่อได้ optimal lag แล้ว ขั้นตอนที่ 2 คำนวณค่า F-test เพื่อใช้ในการทดสอบสมมติฐานหลักทั้งหมด 8 สมมติฐานด้วยกัน

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการเจริญเติบโตของการส่งออกนั้น ด้วยวิธีการของ Granger's Causality test นั้น โดยการใช้ข้อมูลแบบมูลค่าที่แท้จริง (real value) และข้อมูลแบบอัตราการเจริญเติบโต (Growth rate) รายไตรมาสในปี 2539 – 2548 นั้นได้ข้อสรุปต่างๆ ดังนี้

ความสัมพันธ์ระหว่างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และการเจริญเติบโตของการส่งออกในภาพรวมระดับประเทศมีความสัมพันธ์แบบทิศทางเดียว (Unidirectional Causality from Y to X) คือ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นสาเหตุทำให้การเจริญเติบโตของการส่งออกเปลี่ยนแปลง แต่การเจริญเติบโตของการส่งออกไม่เป็นสาเหตุทำให้การเจริญเติบโตของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลง ทั้งในรูปแบบของข้อมูลแบบมูลค่าที่แท้จริง (real value) และรูปแบบของข้อมูลแบบอัตราการเจริญเติบโต (Growth rate) ทั้งนี้อาจเนื่องจากการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเกิดจากการขยายตัวทางด้านอุปทาน นั่นคือเมื่อมีกำลังการผลิตที่เพิ่มขึ้นก็จะทำให้คุณภาพของสินค้าดีขึ้นและหลากหลายมากขึ้น ส่งผลทำให้ความต้องการสินค้าของต่างประเทศเพิ่มขึ้น

ความสัมพันธ์ระหว่างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการเจริญเติบโตของการส่งออกในภาคเกษตรกรรมในรูปแบบของข้อมูลมูลค่าที่แท้จริง (real value) มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน (Feedback or Bilateral Causality) นั่นคือ การขยายการส่งออกในภาคเกษตรกรรมจะมีผลสำหรับการเจริญเติบโตของประเทศไทย และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจก็เป็นเหตุให้เกิดการขยายตัวของการส่งออกในภาคเกษตรกรรมด้วย เช่นเดียวกัน สำหรับผลการทดสอบในรูปแบบของข้อมูลอัตราการเจริญเติบโต (Growth rate) มีความสัมพันธ์แบบทิศทาง

เดียว (Unidirectional Causality from Y to X) คือ การเจริญเติบโตของการส่งออกภาคเกษตรกรรมไม่เป็นเหตุให้การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเปลี่ยน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสาเหตุและปัจจัยทางด้านอุปทานต่างๆ อาทิเช่น ปัจจัยทางด้านสภาวะแวดล้อม สภาพดิน ฟ้า อากาศ ในแต่ละช่วงเวลา หรือเกิดจากปัจจัยทางด้านอื่นๆ

ความสัมพันธ์ระหว่างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และการเจริญเติบโตของการส่งออกในภาคอุตสาหกรรมมีรูปแบบความสัมพันธ์แบบทิศทางเดียว (Unidirectional Causality from Y to X) สำหรับกรณีทีวิเคราะห์จากข้อมูลแบบมูลค่าที่แท้จริง (real value) นั่นคือ การเจริญเติบโตของการส่งออกภาคอุตสาหกรรมไม่เป็นเหตุให้การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เปลี่ยน แต่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นเหตุให้การเจริญเติบโตของการส่งออกภาคอุตสาหกรรมในเปลี่ยน สำหรับกรณีทีวิเคราะห์จากข้อมูลแบบอัตราการเจริญเติบโต (Growth rate) พบว่าการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการเจริญเติบโตของการส่งออกในภาคอุตสาหกรรมมีความสัมพันธ์กันซึ่งกันและกัน หรือมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน (Feedback or Bilateral Causality) นั่นคือ การเจริญเติบโตของการส่งออกภาคอุตสาหกรรมเป็นเหตุให้การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเปลี่ยน และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ก็เป็นเหตุให้การเจริญเติบโตของการส่งออกภาคอุตสาหกรรม เปลี่ยนด้วยเช่นกัน ทั้งนี้อาจเนื่องจากการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเกิดจากการขยายตัวทางด้านอุปทาน และขบวนการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศไทยอาจอธิบายได้จากระดับของความหลากหลายในการค้า ซึ่งสอดคล้องกับทั้งบทบาทของอุปสงค์ภายในประเทศและระหว่างประเทศ ตลอดจนระดับความซับซ้อนในการใช้ปัจจัยการผลิตขั้นกลางของอุปทานเพื่อตอบสนองต่ออุปสงค์ขั้นสุดท้ายนั่นเอง

ความสัมพันธ์ระหว่างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการเจริญเติบโตของการส่งออกในภาคบริการมีรูปแบบความสัมพันธ์แบบทิศทางเดียว (Unidirectional Causality from Y to X) ทั้งจากการวิเคราะห์จากข้อมูลแบบมูลค่าที่แท้จริง (real value) และการวิเคราะห์จากข้อมูลแบบอัตราการเจริญเติบโต (Growth rate) นั่นคือ การเจริญเติบโตของการส่งออกภาคบริการไม่เป็นเหตุให้การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เปลี่ยน แต่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นเหตุให้การเจริญเติบโตของการส่งออกภาคบริการเปลี่ยน ทั้งนี้อาจเนื่องจากการเจริญเติบโตของการส่งออกในภาคบริการยังมีสัดส่วนที่น้อยอยู่ เมื่อเทียบกับระดับการส่งออกรวมทั้งประเทศ

5.2 ข้อเสนอแนะ

การศึกษาความสัมพันธ์ causality ในงานวิจัยฉบับนี้เป็นเพียงวิธีการหนึ่งในหลายๆ วิธีที่ใช้ทดสอบความสัมพันธ์แบบ causality ซึ่งในการศึกษาครั้งต่อไปอาจจะทดสอบ causality แบบ Sim test หรือ Haugh-Pierce test เพื่อเปรียบเทียบผลการทดสอบที่ได้จากวิธีของ Granger test นอกจากนี้การเลือกค่า Lag ที่เหมาะสมก็เป็นสิ่งสำคัญในการทดสอบความสัมพันธ์แบบ causality ในการศึกษาครั้งต่อไป จึงอาจจะเปรียบเทียบผลการทดสอบ causality จากการใช้ Lag ที่ได้จากวิธีที่ต่างกันไป

และจากการศึกษาในครั้งนี้ได้ทำการวิเคราะห์จากข้อมูลรายไตรมาส ซึ่งในการศึกษาครั้งต่อไปอาจทำการศึกษาโดยใช้ข้อมูลอนุกรมเวลาแบบรายปีหรือรายเดือนก็ได้

นอกจากนี้เนื่องจากข้อมูลที่ใช้เป็นข้อมูลรายไตรมาส ปี พ.ศ. 2538 – 2548 ซึ่งรวมแล้วมีจำนวนข้อมูลทั้งหมด 40 จำนวน ซึ่งถือว่าข้อมูลยังค่อนข้างน้อย และมีจำนวน Lag ที่ค่อนข้างมากถึง Lag ที่ 12 จึงมีผลต่อ degree of freedom และอาจจะส่งผลต่อการทดสอบ ซึ่งนับเป็นข้อจำกัดที่สำคัญประการหนึ่งของการศึกษานี้